

Digi tutuksi

Opas tietokoneelle

SISÄLLYS

Digimaailman sanasto	4
Digimaailman symbolit	5
Tietokoneen näppäimistö	6
Tietokoneen hiiri	8
Työpöytä: Linux Ubuntu	10
Työpöytä: Windows 11	11
Tietokoneen verkkoyhteydet	12
Näin välttyt petoksilta	13
Vahva tunnistautuminen	14
Tilit, kirjautumistiedot, tunnukset, salasanat	15
Hiukan tekoälystä	16
Läppäriin yhdistäminen langattomaan verkkoon	17
Tietokoneen hakemiston käyttö	18
Dokumentin kirjoittaminen tekstinkäsittelyohjelmalla	19
Selaimen käyttö	20
Uutisten lukeminen selaimessa	21
Sähköpostin lähettäminen	22
Tiedoston lataaminen	23
Ohjelman katsominen Yle Areenassa	24
Videon katsominen YouTubesta	25
HSL:n Reittioppaan käyttö	26
VR:n junalipun hinta	28
Etsi lähialueen tapahtumia	29
Webinaari tai kurssi Ilmonetissä	30
Aineiston varaaminen kirjastosta	31
Tutustu Muistipuistoon	32
Linkkivinkkejä iloksi ja hyödyksi	33
Muistiinpanot	34

Vanhusten Turva tarjoaa sinulle tämän oppaan tietokoneen käytön opettelun tueksi.

Parhaiten opas soveltuu Linux- tai Windows 11 -ohjelmistoa käyttäville laitteille. Osa ohjeista soveltuu myös Applen tietokoneille.

Opas on mahdollista saada paperisena versiona ja digitaalisessa muodossa. Oppaan sivut 4–16 sisältävät perustietoa laitteesta ja digimaailmasta. Sivulta 17 eteenpäin voit tehtävien avulla harjoitella laitteen käyttämistä ja oppia uutta. Jos tehtävät tuntuvat aluksi vaikeilta, anna itsellesi aikaa ja muista vanha sananlasku; harjoitus tekee mestarin. Toivomme, että tehtävistä on sinulle iloa ja hyötyä nyt ja tulevaisuudessa.

Oppaan ensimmäinen versio on valmistunut opiskelijatyönä 2023. Oppaan kehitys on jatkunut tämän jälkeen *Askel askeleelta kohti yhdenvertaisuutta* -hankkeessa (2024–2026). Tavoitteenamme on jatkossakin kehittää tätä opasta, minkä vuoksi toivomme palautetta. Miltä oppaan käyttäminen tuntui? Olivatko ohjeet liian helppoja, vaikeita tai epäselviä? Mitä muita sisältöjä olisit tarvinnut?

Palautteen voit lähettää sähköpostilla info@vanhustenturva.fi.

Opettavaisia hetkiä oppaan parissa

Oppaan kehittäjät 2026

www.vanhustenturva.fi

0503110460

- **Selain / nettiselain / verkkoselain / internet-selain:** Selain on ohjelma, jolla voit käyttää nettiä. Laitelainaamon tietokoneella käytössä on Firefox . Muita yleisiä selaimia ovat esimerkiksi Chrome Safari ja Edge .
- **Osoiterivi / osoitepalkki / osoitekenttä:** Selaimen ylä- tai alaosassa oleva palkki, johon kirjoitetaan verkkosivujen tarkat osoitteet (esimerkiksi kela.fi) tai hakusanoja haun tekemiseksi. Osoiterivi näyttää sen nettiosoitteen, jolla parhaillaan olet. Klikkaamalla palkkia voit kirjoittaa uuden osoitteen tai hakusanan.
- **Hakukone:** Hakukone on työkalu, jonka avulla voit etsiä tietoa internetistä. Google on tunnetuin hakukone. Kun kirjoitat hakukoneeseen hakusanoja, saat listan hakutuloksia, jotka liittyvät hakemaasi aiheeseen.
- **Evästeet:** Evästeet ovat muistiinpanoja, joita verkkosivut tekevät. Ne mahdollistavat verkkosivujen toimimisen, mutta niitä käytetään myös mainosten kohdentamiseen. Tämän takia evästekyselyihin kannattaa yleensä vastata "Vain välttämättömät" tai "Vain pakolliset". Jos hylkää tai estät kaikki evästeet, esimerkiksi videot eivät välttämättä toimi verkkosivulla.
- **Sovellus / appi / äppi:** Käyttöä varten laitteelle ladattava ohjelma. Sovelluksia on monenlaisia ja jokainen tekee tiettyä tehtävää: LibreOffice Writer- tai Microsoft Word -sovelluksella kirjoitat asiakirjoja. Ubuntulla sovellukset ladataan App Storesta.
- **Ilmoitusasetukset:** Kun käytät laitetta, verkkosivustot ja sovellukset voivat pyytää lupaa lähettää sinulle ilmoituksia. Voit valita "Salli" tai "Älä salli". Ilmoitusten vastaanottaminen ei ole pakollista.
- **Sijaintitiedot:** Kun käytät laitetta, verkkosivustot ja sovellukset voivat pyytää lupaa käyttää laitteesi sijaintia. Voit valita "Salli" tai "Estä". Sijainnin antaminen ei ole pakollista, mutta se voi helpottaa palvelujen käyttöä, kuten HSL Reittioppaassa lähtöpaikan valitsemista.
- **Käyttöjärjestelmä:** Tietokoneen tärkein ohjelma, joka pyörittää kaikkia muita ohjelmia. Laitelainaamon tietokoneella käytössä on Linux Ubuntu. Muita yleisiä käyttöjärjestelmiä tietokoneilla ovat Microsoftin Windows ja Applen macOS.
- **Ohjelmistopäivitys / Järjestelmäpäivitys:** Tietokone voi näyttää ilmoituksen ohjelmistotai järjestelmäpäivityksestä. Päivitys parantaa tietokoneen turvallisuutta ja toimivuutta. Se kannattaa asentaa valitsemalla Lataa tai Asenna nyt. Voit myös valita Asenna myöhemmin, jos haluat siirtää päivityksen myöhemmäksi. Päivitykset voi tarkistaa ja asentaa tietokoneen Asetuksissa.

	Asetukset		Seuraava
	Haku		Kumoa
	Ei verkkoyhteyttä		Päivitä
	Wi-Fi päällä / pois		Minimoi ikkuna
	Valitse Wi-Fi-verkko		Maksimoi ikkuna
	Salasanalla suojattu Wi-Fi-verkko		Pienennä ikkuna
	Mobiilidata päällä / pois		Sulje ikkuna
	Tukiasema päällä / pois		Liite
	Bluetooth päällä / pois)		Lataa itselle
	Lentotila päällä / pois		Lataa palveluun
	Sijainti päällä / pois		Vastaa lähettäjälle
	Valikko		Vastaa kaikille
	Näytä lista		Lähetä edelleen
	Piilota lista		Jaa
	Suodata		Suurennä näkymä
	Kansio		Pienennä näkymä
	Tallenna		Toista
	Poista		Tauota
	Palauta		Pysäytä
	Kytkin päällä / pois		Äänet päälle / pois
	Tyhjä valinta		Mikrofoni päälle / pois
	Valittuna		Tekstitykset
	Edellinen / takaisin		Kelaa eteen / taakse
	Virra		

Tabulaattori/Sarkainnäppäin

Teksti siirtyy hyppäyksittäin eteenpäin tai selaimessa ruudusta toiseen, esim. Käyttäjätunnus -> Salasana

CapsLock

Painamalla tätä näppäintä voit kirjoittaa isoja kirjaimia. Painamalla näppäintä uudelleen toiminto poistuu käytöstä.

Shift eli vaihtonäppäin

Katso viereinen sivu. Näitä on näppäimistössä molemmin puolin.

Control

Pitämällä tämän napin pohjassa ja napauttamalla samaan aikaan esim. jotakin kirjainta saat aikaan pikatoimintoja.

Kannattaa opetella yleisimmät näppäinkomennot, kuten

Ctrl + C = kopioi

Ctrl + X = leikkaa

Ctrl + V = liitä

Ctrl + Z = kumoa.

Jotkin komennot vaativat Control-näppäimen lisäksi shift- tai alt-näppäimen pohjassa pitämistä.

Pikanäppäimillä teet pian monia asioita nopeammin kuin hiirellä.

Fn eli funktionäppäin

Ylärivin F1–F12-näppäinten yhteydessä on erilaisia toimintoja. Asetuksista riippuen joko paina F1–F12-näppäimiä tai pidä Fn-näppäintä pohjassa samalla kun painat F1–F12-näppäimiä.

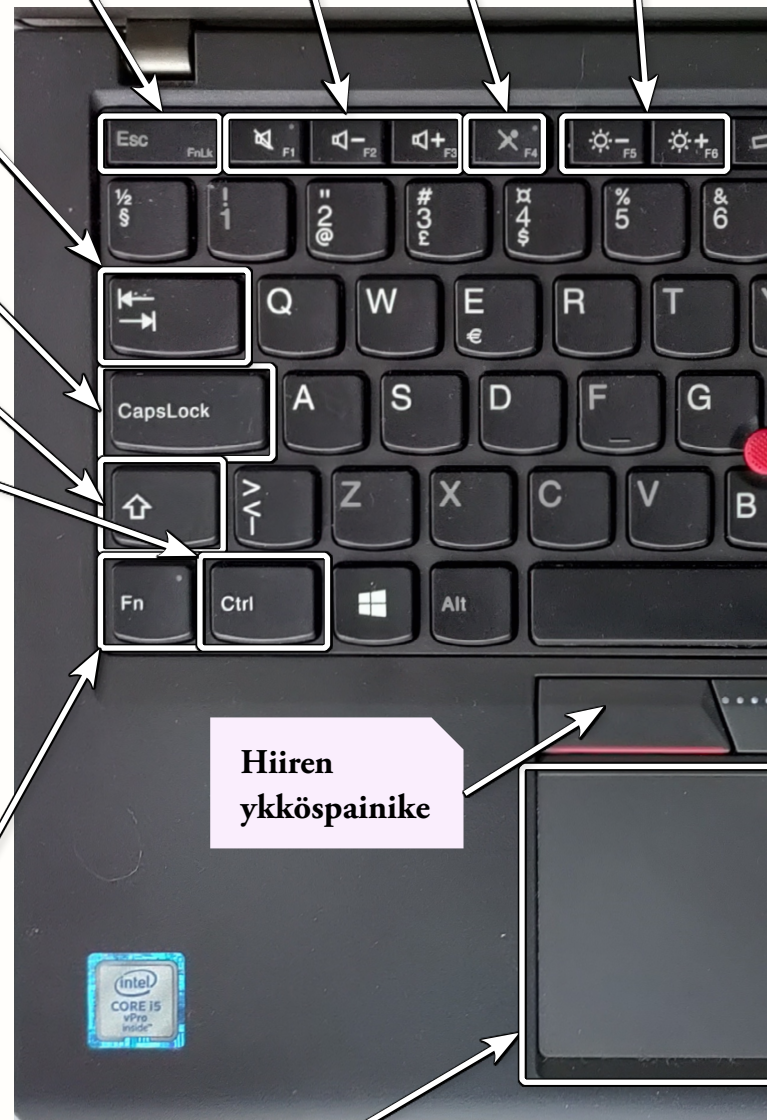
Escape

Poistu esim. koko näytön tilasta tai sulje ponnahdussikkuna.

Äänen voimakkuuden säätö

Näytön kirkkauden säätö

Mikrofonin mykistys

Hiiren ykköspainike

Tämä on **kosketuslevy**, joka korvaa tavallisen hiiren. Voit liikuttaa näytöllä olevaa osoitinta liikuttamalla sormea tässä. Voit myös esim. vierittää sivua alas pyyhkimällä kosketuslevyä kahdella sormella. Eri laitteissa on hieman eri toiminnot.

Pyyhin/Askelpalautin (engl. **backspace**)

Poistaa yhden merkin kohdistimen vasemmalta puolelta.

Delete

Poistaa valitun kohteen tai yhden merkin kohdistimen oikealta puolelta.

Tietokoneen virtapainike

Kone käynnistyy painamalla tätä. Odota virtavalon syttyttyä rauhassa käynnistymistä.

Sammuta kone virtavalikon kautta. Älä pakota konetta sammumaan painamalla virtapainiketta pitkään.

Enter

Avaa valitun kohteen tai hyväksyy valitun tekstin, kuten kirjoittamasi hakusanan, verkko-osoitteen tai salasanan.

Shift eli vaihtonäppäin

Pitämällä tämän napin pohjassa ja napauttamalla samaan aikaan toista näppäintä saat aikaan ison kirjaimen tai näppäimen vasemmassa yläkulmassa olevan merkin, kuten !,% tai &.

Nuolinäppäimet

Näillä voit esim. liikkua tekstin sisällä kirjaimen tai rivin kerrallaan. Toimivat myös monien verkkosivujen ohjailussa.

Print Screen

Tällä voit ottaa kuvakaappauksen/ näyttökuvan tietokoneen ruudusta. Näppäimen sijainti vaihtelee laitekohtaisesti.

Alt Gr

Näppäinten oikeassa alakulmassa olevat merkit, kuten @ ja € saat pitämällä Alt Gr pohjassa ja näpäyttämällä kyseistä merkkiä.

**Hiiren
kakkospainike**

Välilyönti

(engl. **space bar**)

Tietokoneen hiiren käyttö vaatii hieman harjoittelua, jos sen käyttäminen on sinulle uutta. Ota tukevalla otteella hiiri kämmenesi alle siten, että etusormi on vasemman ja keskisormi oikean painikkeen päällä.

Hiiri kytketään tietokoneeseen joko johdolla tai langattomasti Bluetooth-yhteyden tai hiiren mukana toimitettavan USB-vastaanottimen avulla.

Oletuksena on, että hiiren vasemmanpuoleinen painike on ykköspainike ja oikeanpuoleinen on kakkospainike. Voit halutessasi muuttaa järjestystä, jos esimerkiksi käytät hiirtä vasemmalla kädellä.

Kannettavassa tietokoneessa olevaa kosketuslevyä käytetään samalla periaatteella.

Tietokoneen kuvaruudulla näkyvää osoitinta liikutetaan hiirtä siirtämällä. Haluttu kohde valitaan tamalla eli **klikkaamalla** hiiren **ykköspainiketta** lyhyesti.

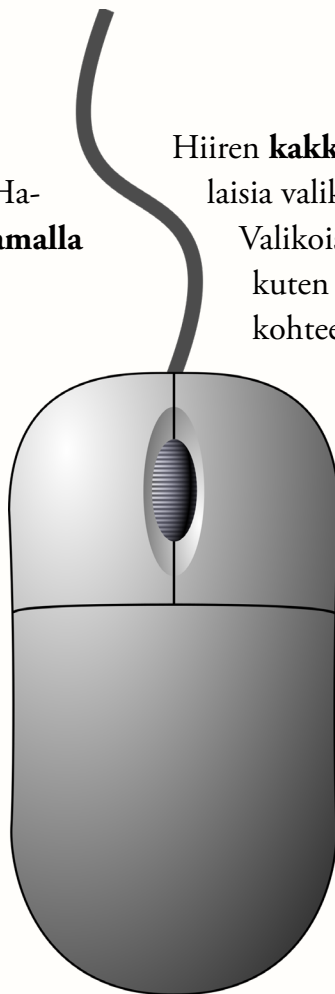
Tuplakkauksella, eli tamalla hiiren ykköspainiketta kaksi kertaa nopeasti, saat esim. avattua tiedoston tai ohjelman.

Pitämällä hiiren **ykköspainiketta** pohjassa voit esimerkiksi valita tekstiä **maalaamalla** ja siirtää tiedostoja eri paikkaan **raahaamalla**.

Hiiren **kakkospainiketta** tamalla aukeaa erilaisia valikoita eri ohjelmissa ja ikkunoissa.

Valikoista voi valita monenlaisia komentoja, kuten kopioiminen, tallentaminen ja kohteen ominaisuuksien tarkasteleminen.

Keskellä hiirtä on **rulla**, jota pyörittämällä vieritetään esimerkiksi verkkosivua tai tekstitiedostoa ylös- ja alaspäin. Voit myös lähentää ja loitontaa esimerkiksi karttänäkymää. Kokeile myös napauttaa rullaa eri tilanteissa.

Hiiren asetukset

Tietokoneen asetuksista voit säädellä, miten hiiri toimii.

Voit esimerkiksi

- muuttaa osoittimen kokoa, jos se erottuu näytöllä huonosti
- vaihtaa kätsisyyttä, eli ykkös- ja kakkospainikkeen paikkaa
- säätää hiiren osoittimen nopeutta
- tehdä vastaavia säätöjä myös kosketuslevylle.

Kakkospainikkeen toiminnot

Kokeile rohkeasti, millaisia valikkoja klikkaamalla aukeaa esimerkiksi selaimessa ja tekstitiedostoissa. Painikkeen kautta voit esimerkiksi

1. kopioida, leikata ja liittää

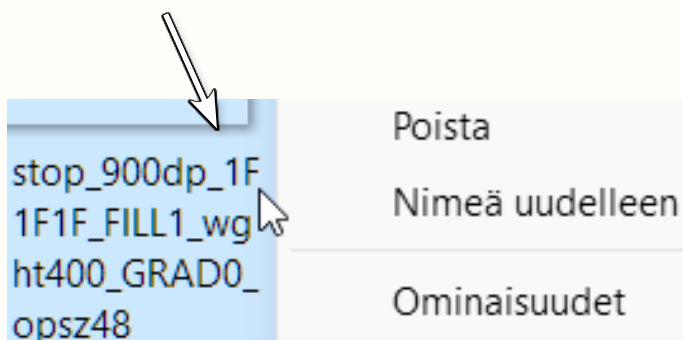
- kuvia paikasta toiseen
- tekstiä paikasta toiseen

2. muokata tekstiä, kuten

- lihavoida
- kursivoida

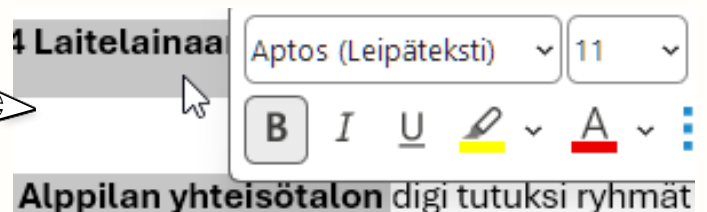
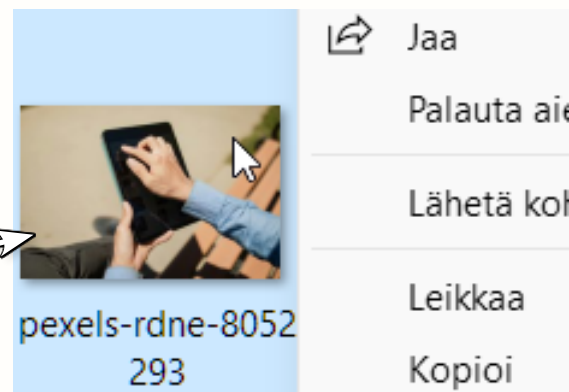
3. muokata tiedostoja, mm.

- luettelonäkymää
- tiedostojen nimiä

Maalaaminen ja raahaaminen

- **Maalatessa** valitset esim. tekstin osan pitämällä ykköspainikkeen pohjassa ja vetämällä osoittimen kohteeseen yli. Teksti on maalattu, kun sen pohjaväri muuttuu. Maalatun kohteeseen voi esim. poistaa tai kopioida kakkospainikkeen valikon kautta.
- Kohde **raahataan** paikasta toiseen painamalla ykköspainike pohjaan kuvan tai tiedoston päällä ja siirtämällä osoitinta edelleen painikkeen pohjassa.

Huomaatko, että hiiren osoittimen kuvake muuttuu sitä liikuttaessa ruudulla? Kokeile, mitä eri kuvakkeet tarkoittavat:

Ilmoitukset ja kalenteri

Klikkaamalla täältä saat avattua kalenterin ja näet sovellusten sekä järjestelmän lähettämiä ilmoituksia.

Virtavalikko

Pika-asetuksissa virta-symbolia (⏻) klikkaamalla saat auki virtavalikon. Klikkaamalla virtavalikon ”Sammuta”-tekstiä tietokone menee pois päältä.

Pika-asetukset

Klikkaamalla ääni- ja akku-kuvakkeen päältä saat avattua kuvassa näkyvän pika-asetusten ikkunan.

The screenshot shows the Ubuntu desktop with a dark theme. A crown watermark is visible in the background. The desktop includes a dock on the left with icons for Firefox, LibreOffice, Dash, and the Dash icon. The top panel shows the date and time (10.2. 11.45) and system status icons. The bottom panel features the Dash icon, the text 'Työpöytä' (Desktop), and the Home icon labeled 'Koti'.

Telakka
Kuvakkeita klikkaamalla saat avattua mm. nettiselaimen ja hakemiston. Ohjelman kiinnittäminen telakkaan lukitsee kuvakkeen näkyville palkkiin.

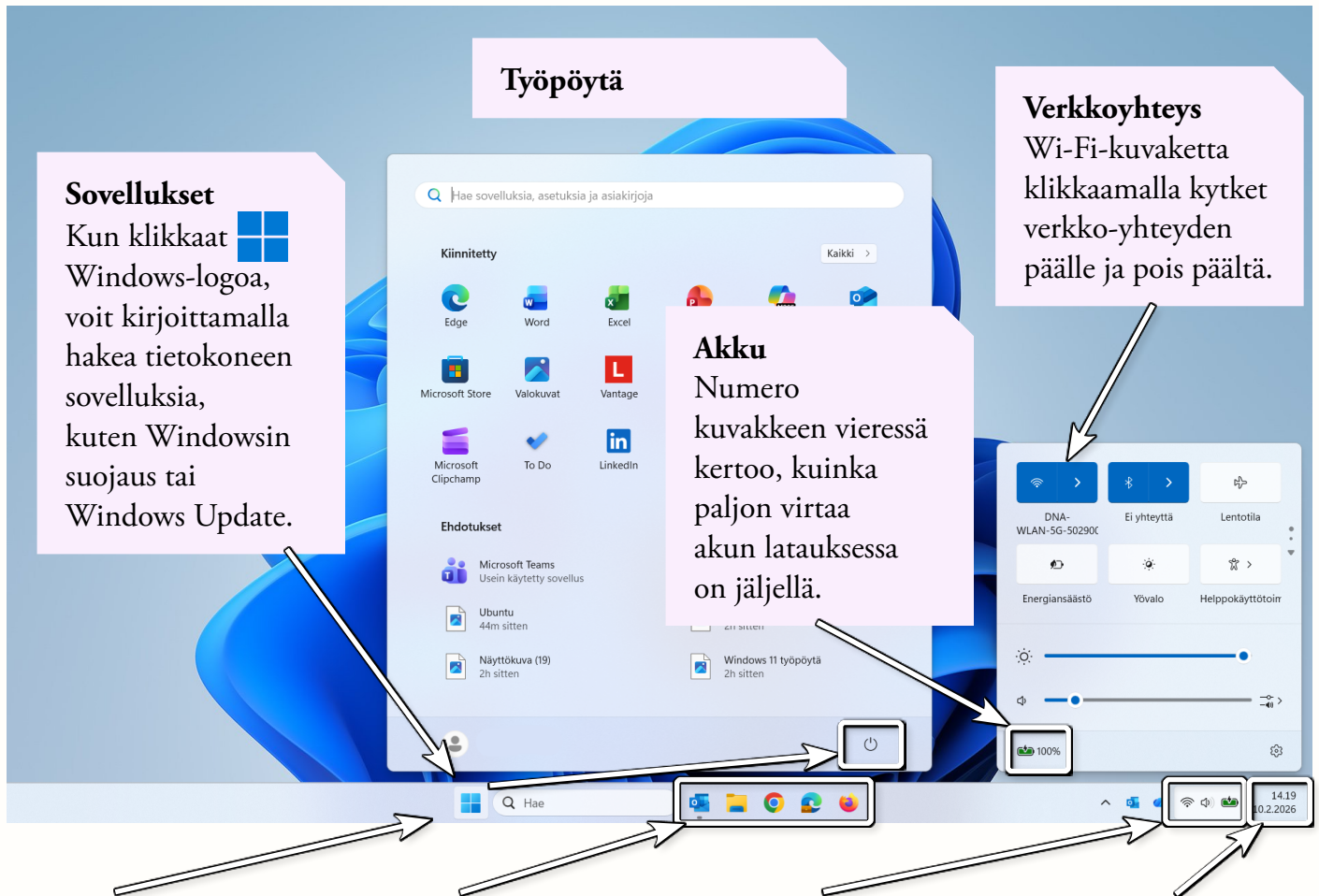
Akku
Numero kuvakkeen vieressä kertoo, kuinka paljon virtaa akun latauksessa on jäljellä.

Sovellukset
Klikkaamalla Ubuntu-kuvaketta voit kirjoittamalla hakea tietokoneen sovelluksia, kuten Laskin tai Ohjelmistopäivitykset.

Verkkoyhteys
Wi-Fi-kuvaketta klikkaamalla kytket verkko-yhteyden päälle ja pois päältä.

Työpöytä

Koti

Työpöytä

Sovellukset

Kun klikkaat Windows-logoa, voit kirjoittamalla hakea tietokoneen sovelluksia, kuten Windowsin suojaus tai Windows Update.

Verkkoyhteys

Wi-Fi-kuvaketta klikkaamalla kytket verkko-yhteyden päälle ja pois päältä.

Akku

Numero kuvakkeen vieressä kertoo, kuinka paljon virtaa akun latauksessa on jäljellä.

Virtavalikko

Klikkaa ensin -kuvaketta ja sen jälkeen virta-kuvaketta. Saat auki virtavalikon. Klikkaamalla virtavalikon ”Sammuta”-tekstiä tietokone menee pois päältä.

Tehtäväpalkki

Kuvakkeita klikkaamalla saat avattua mm. nettiselaimen ja hakemiston. Ohjelman kiinnittäminen tehtäväpalkkiin lukitsee kuvakkeen näkyville palkkiin.

Pika-asetukset

Klikkaamalla ääni- ja akku-kuvakkeen päältä saat avattua kuvassa näkyvän pika-asetusten ikkunan.

Ilmoitukset ja kalenteri

Klikkaamalla täältä saat avattua kalenterin ja näet sovellusten sekä järjestelmän lähettämiä ilmoituksia.

Kannettava tietokone tarvitsee **verkkoyhteyden**, jotta sillä voi käyttää internetiä: lukea uutisia, hoitaa pankkiasioita, lähettää sähköposteja tai katsoa videoita. Verkkoyhteyden voi muodostaa usealla eri tavalla. Valinta riippuu siitä, missä ja mihin tarkoitukseen tietokonea käytetään.

1. Langaton verkko (Wi-Fi)

- Yleisin ja helpoin tapa liittää kannettava tietokone internetiin.
- Ei vaadi johtoja, mutta yhteyden etäisyys on rajallinen.
- Toimii kotona, kirjastoissa, kahviloissa ja monissa julkisissa tiloissa.
- Yhteys tulee yleensä modeemin kautta.
- Reititin jakaa langattoman verkon rajalliseen tilaan.
- Monissa kirjastoissa, terveyskeskuksissa ja kahviloissa on ilmainen Wi-Fi. Usein verkkoon pääsee ilman salasanaa tai hyväksymällä käyttöehdot. Pankkiasioita ei suositella hoidettavaksi avoimessa verkossa turvallisuussyistä.

2. Kiinteä verkkoyhteys (verkkokaapeli)

- Yhteys muodostetaan **verkkokaapelilla** suoraan modeemista/reitittimestä tietokoneeseen.
- Yhteys on yleensä erittäin vakaa ja nopea.
- Sopii hyvin, jos tietokone on aina samassa paikassa.

3. Mobiililaajakaista (SIM-kortti)

- Internet tulee **matkapuhelinverkon** kautta.
- Käytössä SIM-kortti, kuten puhelimessa.

4. Puhelimen jakama internet (hotspot)

- Älypuhelimen internet-yhteys jaetaan tietokoneelle.
- Yhteys tehdään Wi-Fin, Bluetoothin tai USB-johdon kautta.

5. Taloyhtiön tai palveluntarjoajan valmis yhteys

- Joissakin kerrostaloissa internet kuuluu vuokraan tai vastikkeeseen.
- Yhteys voi olla valmiiksi asennettuna asuntoon.

Rikolliset kehittävät uusia huijauskeinoja jatkuvasti. Perusperiaatteet pysyvät kuitenkin samoina. Näiden tunnusmerkkien avulla välttyt petoksilta ja käytät konetta turvallisesti. Jos jokin tuntuu liian hyvältä, epäilyttävältä tai väärältä ollakseen totta, se todennäköisesti on!

- 1. Pysähdy, hengitä ja odota, että hätäannus menee ohi ennen kuin toimit.** Hätäisenä olet helpommin huijattavissa.
- 2.** Älä luovuta verkkopankkitunnuksiasi tai salasanojasi kenellekään – muista, että pankki tai viranomainen ei koskaan pyydä pankkitunnuksiasi eikä tarvitse niitä mihinkään.
- 3.** Mene viranomaisten ja pankkien palveluihin kirjoittamalla koko osoite itse selaimen osoitekenttään tai käyttämällä itse tallentamaasi kirjanmerkkiä. Älä käytä hakukonetta. Olet onnistunut, kun palvelun sivu avautuu näytölle suoraan. Jos näytölle ilmestyy lista eri sivuista, olet avannut vahingossa hakukoneen. Yritä silloin uudestaan. Katso ohje sivulta 20.
- 4.** Ole varovainen linkkien kanssa – älä avaa epäilyttäviä linkkejä. Sama koskee QR-koodoja. Pankki ja viranomaiset kertovat vain, että palvelussa on viesti sinulle. Tarkista asia aina pankin tai viranomaisen omilta sivuilta.
- 5.** Jos epäilet tullesi huijatuksi, ole ensin yhteydessä pankkisi sulkupalveluun 24/7, sitten poliisiin. Älä jää asian kanssa yksin!

VAHVA TUNNISTAUTUMINEN

Vahva tunnistautuminen tarkoittaa, että verkkopalvelu varmistaa henkilöllisyytesi. Se on kuin näyttäisit henkilöllisyystodistuksen pankissa tai virastossa. Sen avulla varmistetaan, että olet todella sinä, etkä joku muu.

Vahva tunnistautuminen suojaa sinua ja tietojasi. Sitä tarvitaan erityisesti

- pankki- ja viranomaisasioissa
- terveyspalveluissa sekä
- sopimusten ja asiakirjojen allekirjoittamisessa.

Vahvalla tunnistautumisella tehty sähköinen allekirjoitus on lainvoimainen ja yhtä pätevä kuin käsin kirjoitettu allekirjoitus.

Yleisimmät vahvan tunnistautumisen tavat Suomessa ovat:

- pankkien verkkopankkitunnukset
- mobiilivarmenne.

Pankkiasiointiin voi tunnistautua vain pankkitunnuksilla. Kaikkeen muuhun vahvaan tunnistautumiseen kannattaa käyttää esim. Mobiilivarmennetta, jotta et epähuomiossa tule antaneeksi pankkitunnuksiasi rikollisille. Mobiilivarmennetta saat käyttöön puhelinoperaattorilta, jonka liittymäkäytössäsi on. Mobiilivarmennetta hinta vaihtelee (v. 2026 0–3 €/kk).

Joissakin palveluissa kirjautumiseen tarvitaan kaksi asiaa, esimerkiksi salasana ja puhelimeen tuleva kertakoodi. Tätä kutsutaan **kaksivaiheiseksi tunnistautumiseksi**. Se lisää turvallisuutta, mutta ei ole sama asia kuin vahva tunnistautuminen.

Vuoden 2026 lopussa EU:ssa on tarkoitus ottaa käyttöön **digitaalinen lompakko**, joka on vaihtoehtoinen vahvan tunnistautumisen tapa myös muissa EU-maissa kuin Suomessa.

Vahvan tunnistautumisen lisäksi voit tunnistautua internetissä palveluihin monin eri tavoin ja monella eri tunnistautumisen tasolla. Siten pystyt käyttämään palveluita netissä millä tahansa laitteella. Kaikkiin palveluihin ei tarvitse, eikä kannata antaa mitään tietoja itsestään.

Mieti aina tarkkaan, miksi tietoja kysytään ja onko kysyjällä syy ja oikeus kysyä niitä. Sosiaaliturvatunnusta kysyvällä on oltava lainmukainen peruste kysyä sitä. Perusteita voivat olla esimerkiksi luoton anto, terveydenhuollon asiakastietojen käsittely tai matkustajatietojen kirjaaminen.

Salasanat

On äärimmäisen tärkeää, että salasanasi ovat mahdollisimman hyviä. Rikollinen voi päästä käsiksi moniin tietoihisi, jos esimerkiksi sähköpostisi salasana on helposti murrettavissa. Älä luota pelkästään muistiisi. Salasanoja voit säilyttää esimerkiksi laitteesta erillään muistivihossa tai erillisessä digitaalisessa salasanaholvissa.

Traficommin ohjeet salasanoille:

1. Mitä pidempi salasana on, sitä turvallisempi se on.
2. Hyvä salasana on helppo muistaa, mutta vaikea arvata.
3. Kokonainen lause on hyvä salasana.
4. Käytä salasanassasi isoja kirjaimia ja erikoismerkkejä.
5. Kirjoitusvirheet, murre, puhekielen ilmaisut ja muu sanojen rikkominen vahventavat salasanaa.
6. Tee jokaiseen palveluun oma salasana.
7. Panosta tärkeisiin salasanoihin, joita käytät unohtuneiden salasanojen palautukseen, kuten sähköpostin salasana.
8. Älä koskaan kerro kenellekään salasanojasi – edes viranomaiset eivät niitä sinulta kysy.

Tekoälyohjelmat käsittelevät suuria määriä tietoa ja antavat sen perusteella mm. ehdotuksia tai vastauksia. Tekoäly ei ymmärrä asioita kuten ihminen, eikä sillä ole tunteita, vaan se tekee laskelmia. Tekoäly voi auttaa arjessa, mutta sen antamiin vastauksiin kannattaa aina suhtautua harkiten.

Tekoälyä on esimerkiksi

- Hakukoneiden AI-yhteenvedoissa
- Puhelimita ja tableteissa (puheohjaus, tekstin ehdotukset)
- Navigaattoreissa ja kartoissa (reittien suunnittelu)
- Asiakaspalveluchateissa, jotka vastaavat kysymyksiin
- Terveystieteissä, mm. röntgenkuvien tulkitsemisessä.

Tekoälyn tarkoitus on helpottaa arkea, säästää aikaa ja tukea päätöksentekoa.

Tekoäly ei

- Ajattele kuten ihminen
- Ymmärrä asioita tunteiden tai moraalin kautta
- Tiedä, mikä on oikein tai väärin.

Tekoälyn antamia vastauksia ei voi pitää täysin luotettavina. Käytä aina omaa harkintaa.

Tekoälyä voi hyödyntää monin tavoin ja sen avulla voi esimerkiksi

- Selittää asioita selkokielellä ja laatia tiivistelmiä
- Muotoilla ajatuksen selkeäksi tekstiksi tai laatia juhlapuheen.

Tekoälyn käyttöön liittyy myös riskejä:

Huijaukset voivat näyttää uskottavilta tekoälyn avulla.

Kaikkeä verkossa nähtyä ei pidä uskoa. Kuvaa, videota ja ääntä voi luoda tekoälyllä helposti.

Henkilötietoja (henkilötunnus, pankkitiedot) ei pidä koskaan antaa tekoälylle tai tuntemattomille palveluille.

Voit kokeilla kehoitteilla (promptit) ohjattavia kielimalleja, kuten

- Gemini (Android-laitteissa oletuksena)
- Copilot (Microsoftin ohjelma)
- perplexity.ai (näyttää lähteet)
- mistral.ai (eurooppalainen vaihtoehto)
- chatgpt.com (suurelle yleisölle tutuin)

LÄPPÄRIN YHDISTÄMINEN LANGATTOMAAN VERKKOON

1. Kun kirjaudut sisään tietokoneelle, eteesi aukeaa työpöytä. Työpöydän oikeassa ylä- tai alakulmassa on pieniä kuvakkeita (ääni- ja akku-kuvakkeet). Klikkaa niiden päältä.
2. Tietokone avaa näkyviin pika-asetusten ikkunan. Tarkista, että Wi-Fi on päällä. Kun Wi-Fi-laatikko on sininen, Wi-Fi on päällä. Kun laatikko on harmaa tai valkoinen, Wi-Fi on pois päältä. Klikkaamalla Wi-Fi-laatikon päältä saat vaihdettua Wi-Fin päälle ja pois päältä.
3. Kun Wi-Fi on päällä, klikkaa Wi-Fi-laatikon oikean reunan nuolta
4. Tietokone avaa sinulle listan saatavilla olevista langattomista verkoista.
5. Salasanalla suojatuissa verkoissa on lukon symboli , avoimissa verkoissa ei ole .
6. Valitse listalta verkko, jota haluat käyttää klikkaamalla verkon nimeä. Mikäli verkkoa ei ole suojattu salasanalla, tietokone yhdistää siihen heti tai edellyttää vielä "Yhdistä"-painikkeen klikkaamista.
7. Jos esiin ponnahtaa Tunnistautuminen vaaditaan, Suojattu tai Anna salasana -ikkuna verkon käyttöön tarvitaan salasana. Kirjoita salasana ruutuun ja paina sitten Enter-näppäintä.
8. Kun olet onnistuneesti yhdistänyt verkkoon, voit alkaa käyttää nettisivuja ja sähköpostia tietokoneella.

TIETOKONEEN HAKEMISTON KÄYTTÖ

1. Työpöydällä näytön reunapalkissa on isompia värikkäitä kuvakkeita. Yksi kuvakkeista on kansion näköinen, harmaa tai keltainen kuvake. Klikkaamalla kuvaketta aukeaa läppärisi hakemisto eli tietokoneen tiedostojen tallennuspaikka.
2. Hakemisto on kuin tietokoneen sisällä oleva lokerikko, jonka eri kansioihin voit tallentaa asiakirjoja, kuvia tai mitä tahansa muita tiedostoja. Näin ne ovat laitteella tallessa ja pystyt käyttämään niitä kuten haluat.
3. Hakemisto-ikkunan vasemmassa reunassa näet kaikki tietokoneesi yläkansiot, jotka avautuvat kun klikkaat kansion nimeä kerran.
4. Tietokoneesta löytyy valmiiksi jo kansioita, kuten Asiakirjat, Tiedostot, Lataukset, Ladatut tiedostot tai Kuvat. Nämä ovat sinulle käyttäjänä kansioista todennäköisesti tärkeimpiä. Lataukset- tai Ladatut tiedostot -kansioon tulevat oletuksena kaikki tiedostot, joita lataat netistä.
5. Avaa hakemisto-ikkunan keskellä näkyvät kansiot ja tiedostot valitsemalla avattava kohde klikkaamalla kerran sen päältä ja painamalla sen jälkeen näppäimistön Enter-näppäintä.
6. Voit poistaa kansioita ja tiedostoja vastaavasti valitsemalla poistettavan kohteen klikkaamalla kerran sen päältä ja painamalla sen jälkeen näppäimistön Delete-näppäintä.

Sinä käyttäjänä itse päätät, mitä tiedostoja tallennat, millä nimellä ne tallennat ja mihin kansioon. Löydät tarvitsemasi tiedostot myöhemmin, kun nimeät kansiot ja tiedostot selkeästi ja valitset tallentamisen yhteydessä tiedostolle sopivan tallennuspaikan. Suurin osa lataamistasi tiedostoista menee automaattisesti Lataukset- tai Ladatut tiedostot -kansioon.

DOKUMENTIN KIRJOITTAMINEN TEKSTINKÄSITTELYOHJELMALLA

Jos käytössäsi on Vanhusten Turvalta saatu tietokone, siihen on valmiiksi asennettu LibreOffice-niminen ohjelmistopaketti, joka on ilmainen vaihtoehto usein työelämästä tutulle Microsoft Office-paketille. LibreOffice Writer on kirjoitustyökalu, kuten Microsoft Word, jolla voit kirjoittaa dokumentteja ja tallentaa ne omalle tietokoneellesi.

1. Etsi LibreOffice Writer koneen työpöydältä tai sovelluksista.
2. Avatessasi ohjelman se antaa sinulle aina tyhjän dokumentin, johon voit alkaa suoraan kirjoittamaan. Kuten Wordissa, voit muotoilla tekstiä haluamallasi tavalla käyttämällä yläpalkin työkaluja. Kokeile rohkeasti erilaisia vaihtoehtoja!
3. Vasemmassa yläreunassa olevasta Tiedosto-valikosta löytyy toiminnot sekä kirjoittamasi dokumentin tallentamiseen (Tallenna) että jo tietokoneellesi tallennetun dokumentin avaamiseen (Avaa...). Näitä kahta vaihtoehtoa hyödyntämällä voit aina palata takaisin dokumenttisi kirjoittamiseen, ja kun se on tallennettu tietokoneesi hakemistoon, voit myös lähettää dokumentin esimerkiksi sähköpostin liitetiedostona kenelle tahansa.
4. Kun tiedosto on kerran tallennettu tietokoneellesi, voit käyttää jatkossa pikatallennusta muutosten tallentamiseen painamalla samaan aikaan näppäimiä Ctrl + S. **Muista aina tallentaa dokumenttisi ennen tekstinkäsittelyohjelman sulkemista!**

Hakukoneen käyttö

- Avaa selain klikkaamalla selaimen kuvaketta näytön reunapalkista, esimerkiksi Firefox.
- Ruudulle aukeaa selaimen aloitusikkuna. Ruudun yläreunassa näet osoiterivin, jossa Firefox-selaimessa lukee ”Hae hakukoneella Google tai kirjoita osoite”. Voit kirjoittaa tähän riville mitä vain, mitä haluat hakea netistä hakukoneella. Kirjoita harjoituksena riville **vanhusten turva kotisivut** ja paina Enter-näppäintä näppäimistöllä.
- Selaimen aukeaa nyt lista hakusi tuloksista eli verkkosivuja, joista hakukone olettaa sinun olevan kiinnostunut. Avaa haluamasi verkkosivu auki painamalla sinistä tekstiä.
- Tällä tavalla voit jatkossakin käyttää hakukonetta ja etsiä internetistä mitä tahansa vaihtamalla kohdassa 2. kirjoittamaasi tekstiä haluamaasi.

Osoitteen kirjoittaminen

- Avaa selain klikkaamalla selaimen kuvaketta näytön reunapalkista, esimerkiksi Firefox.
- Ruudulle aukeaa selaimen aloitusikkuna. Ruudun yläreunassa näet osoiterivin, jossa Firefox-selaimessa lukee ”Hae hakukoneella Google tai kirjoita osoite”.
- Kirjoita suoraan haluamasi verkkosivun osoite tähän riville. Jos haluat mennä esimerkiksi Kelan verkkosivulle, kirjoita **kela.fi** ja paina Enter-näppäintä näppäimistöllä.
- Kelan verkkosivu aukeaa nyt suoraan. Voit avata haluamasi sivun suoraan ilman hakukonetta. Tämä on turvallisempi tapa avata pankin ja viranomaisten sivut, koska et tarvitse hakuun hakukonetta, joka saattaa näyttää hakutuloksissa mainoksia tai epäluotettavia verkkosivuja.

Uutiset löytyvät netistä aina ennen kuin ne päätyvät painettuihin lehtiin – joskus jopa vuorokausia aikaisemmin. Osa uutisista on **maksumuurin** takana. Tämä tarkoittaa, että uutinen avautuu luettavaksi vain kerta- tai kuukausimaksun maksamalla. Tässä harjoituksessa katsotaan, miten voit lukea Ylen uutisia selaimessa. Kaikki Ylen uutissällöt ovat vapaasti saatavilla ilman kirjautumista tai tilaamista.

- Avaa tietokoneesi selain, esimerkiksi Firefox.

- Kirjoita osoiteriville **yle uutiset** ja paina Enter-näppäintä.
- Selaimen aukeaa nyt lista hakukoneen tuloksia. Avaa yle.fi-verkkosivu klikkaamalla värikästä tekstiä.

- Selaile uutisia rauhassa: klikkaa uutisotsikkoon niin uutisartikkeli avautuu. Selaile uutista eteenpäin pyörittämällä hiiren rullaa.
- Klikkaamalla sivun yläpalkista valikon ☰ auki näet uutisaiheita. Klikkaamalla esimerkiksi Luonto-tekstiä näet luontoon liittyviä uutisia. Elävä arkisto tarjoaa ajankuvaa, uutisia, musiikkia ja sarjoja Ylen arkiston kätköistä.

Kiinnostaako sinua jokin tietty aihe? Käytä yle.fi-sivun omaa hakukenttää 🔍. Kirjoita hakusana, kuten **digitreenit** tai **soteuudistus** ja paina Enter-näppäintä.

- Avaa tietokoneesi selain, esimerkiksi Firefox, ja kirjaudu sisään omaan sähköpostiisi.
- Eteesi aukeaa Postilaatikko, jossa on sinulle lähetetyt sähköpostit. Gmailissa vasemmassa yläreunassa näkyy painike, jossa lukee "Kirjoita viesti". Jos et käytä Gmailia, painike voi olla eri paikassa ja siinä voi olla hieman erilainen teksti. Etsi painike rauhassa ja paina siitä, kun olet löytänyt sen.
- Ruudulle avautuu ikkuna, johon sähköpostiviesti kirjoitetaan. Ensin valitaan kuitenkin vastaanottaja. Kirjoita Vastaanottaja-kohtaan viestisi vastaanottajan sähköpostiosoite. Vahvista osoite lopuksi näppäimistön Enter-näppäimellä.
- Kirjoita "Aihe"-kohtaan viestisi otsikko, eli kerro lyhyesti, mistä viestissä on kyse.
- Klikkaa tyhjää tekstikenttää niin voit kirjoittaa haluamasi viestin.
- Jos haluat lisätä viestiisi liitetiedoston, paina paperiliittimen kuvaa.
- Eteesi aukeaa uudessa ikkunassa tietokoneesi hakemisto.
- Tietokoneesi kansiot näet ikkunan vasemmassa palkissa. Avaa kansio, johon olet tallentanut haluamasi liitteen klikkaamalla kansion nimeä.
- Valitse haluamasi liite klikkaamalla sen päältä.
- Klikkaa lopuksi ikkunan reunasta "Avaa"-painiketta.
- Valitsemasi liite tulee näkyviin sähköpostiviestiisi.
- Kun viestisi on valmis, paina Lähetä-nappia.
- Voit tarkistaa lähettämäsi viestit avaamalla sähköpostisi Lähetetyt-kansion.

Huom! Sähköpostisi toimii kaikilla laitteilla, kunhan sähköpostiosoitteesi ja sen salasana ovat tiedossasi. Aloita menemällä osoitteeseen gmail.com ja valitse: kirjaudu sisään.

Internetistä voi ladata eli tallentaa tiedostoja omalle koneelle. Kun tallennat tiedoston, se siirtyy internetistä sinun tietokoneesi muistiin. Tämän jälkeen voit avata tiedoston, vaikka tietokoneessasi ei olisi internet-yhteyttä. Et myöskään menetä tallennettuja tiedostoja, vaikka joku poistaisi tiedoston internet-sivuilta.

Harjoitteleminen tiedoston lataamista tallentamalla tietokoneelle HSL:n virallisen hinnaston PDF-tiedostona. PDF on kuin sähköinen paperiarkki: Se näyttää samalta eri laitteilla ja ohjelmilla, eikä sen teksti hypi tai muutu vahingossa.

- Aloita avaamalla tietokoneesi selain, esimerkiksi Firefox.
- Kirjoita osoiteriville **hsl liput ja hinnat** ja paina Enter-näppäintä.
- Selaimeen aukeaa lista hakutuloksia. Etsi hsl.fi-verkkosivulle johtava otsikko ”Liput ja hinnat”. Avaa se klikkaamalla värikästä tekstiä.
- HSL:n sivu aukeaa. Selaa sivua alaspäin kunnes näet otsikon ”Lippujen hinnastot”. Klikkaa sen alapuolella lukevaa voimassaolevan hinnaston otsikkoa avataksesi listan näkyviin. Klikkaa listalta esiin tullutta hinnaston linkkiä.
- Hinnasto aukeaa nyt selaimesi luettavaksi. Lataat sen painamalla oikeassa yläreunassa näkyvää tallenna tai lataa -kuvaketta.
- Eteesi aukeaa uudessa ikkunassa tietokoneesi hakemisto. Tässä vaiheessa sinä päätät, mihin kansioon tiedosto tallennetaan ja millä nimellä. Tietokoneesi kansiot näet vasemmassa laidassa.
- Nyt harjoitustilanteessa valitse tallennuspaikaksi ”Lataukset” tai ”Ladatut tiedostot”-kansio klikkaamalla. Klikkaa lopuksi ikkunan reunasta ”Tallenna”-painiketta.

Yle Areenasta voit katsoa Ylen televisiokanavia milloin vain. Voit myös katsoa ilmaiseksi suoria lähetyksiä, elokuvia ja sarjoja. Selaimen kautta voit käyttää Yle Areenaa ilman kirjautumista.

- Aloita avaamalla tietokoneesi selain, esimerkiksi Firefox.
- Kirjoita osoiteriville **areena.yle.fi** ja paina Enter-näppäintä.
- Valitsemalla sivuston yläpalkista TV selaat TV-ohjelmia ja elokuvia, valitsemalla Podcastit selaat äänitettyä puheohjelmia ja valitsemalla (•) Suorat selaat suoria lähetyksiä. Suurennuslasia painamalla voit etsiä hakusanoilla Yle Areenasta.
- Tutustu rohkeasti sivustoon selaamalla näkymää alaspäin ja ”teemahyllyjä” sivuille klikkaamalla ja -kuvakkeita.
- Klikkaa ohjelman kuvaa, kun haluat lukea lisätietoja ohjelmasta tai kun haluat valita tietyn kauden ja jakson.
- Aloita ohjelman katselu painamalla toista -kuvaketta.
- Ohjelmaa katsoessa voit pitää taukoja. Klikkaamalla videon kuvaa video pysähtyy. Video jatkuu, kun klikkaat kuvaa uudestaan. Sivulta 5 löydät selityksen monelle ohjelman reunassa näkemällesi painikkeelle.
- Videon vasemman yläkulman takaisin -kuvaketta klikkaamalla tai näppäimistön Esc-näppäintä painamalla pääset poistumaan ohjelmasta.

YouTube on ilmainen videopalvelu. Sivustolta löytyy videoita lähes jokaisesta aiheesta. Sinun ei tarvitse kirjautua palveluun. Voit nauttia viihdeestä kuuntelemalla musiikkia, harrastaa liikuntaa jumppavideon tahtiin tai oppia kitaran soittoa opetusvideoiden avulla.

- Aloita avaamalla tietokoneesi selain, esimerkiksi Firefox.
- Kirjoita osoiteriville **youtube.com** ja paina Enter-näppäintä.
- Klikkaa hakukenttää ”Haku” ja kirjoita hakusanoja. Paina lopuksi Enter-näppäintä. Voit harjoitella kirjoittamalla hakusanan **selkäjumppa**.
- Kun olet tehnyt haun, näytölle ilmestyy lista videoista. Hakutulosten joukossa on mainoksia, erotat mainokset Sponsoroitu-tekstistä. Jokaisessa hakutuloksessa näkyy videon pikkukuva, joka kertoo, miltä video näyttää ja videon pituus, joka näkyy pikkukuvan kulmassa. Lisäksi hakutuloksissa näkyy videon otsikko, joka kertoo sisällön lyhyesti, videon katselukerrat ja julkaisuaika sekä kanavan nimi, joka kertoo videon julkaisijan. Näiden tietojen avulla voit arvioida, onko video sinulle sopiva ennen kuin avaat sen. Selaa listaa alaspäin ja avaa mieleisesi video painamalla sen kuvaa.
- Video käynnistyy automaattisesti. Ensin näytöllä voi pyöriä mainos. Sen jälkeen valitsemasi video käynnistyy.
- Videon saat tauolle klikkaamalla videon kuvaa. Video jatkuu, kun klikkaat kuvaa uudestaan. Sivulta 5 löydät selityksen monelle ohjelman reunassa näkemällesi painikkeelle.
- ← Takaisin-kuvaketta klikkaamalla pääset takaisin selaamaan hakutuloksia.

Muista: Kuka tahansa voi ladata videoita YouTubeen luomalla oman kanavan. Kun löydät mielenkiintoisen videon, paina videon alapuolella olevaa kanavan nimeä niin näet kaikki muut saman julkaisijan videot. Tekoälyllä tuotetun sisällön määrä lisääntyy jatkuvasti.

Helsingin Seudun Liikenteen (HSL) nettisivuilta löydät ajankohtaisia tietoja matkustamisesta. Voit katsoa Reittioppaan avulla parhaan reittiehdotuksen lähiseudun matkallesi.

- Aloita avaamalla tietokoneesi selain, esimerkiksi Firefox.
- Kirjoita osoiteriville **hsl.fi** ja paina Enter-näppäintä.
- Ruudulle avautuu HSL:n etusivu. Etusivulta voit katsoa, millaisen reitin HSL tarjoaa matkallesi.

Minne mennään?

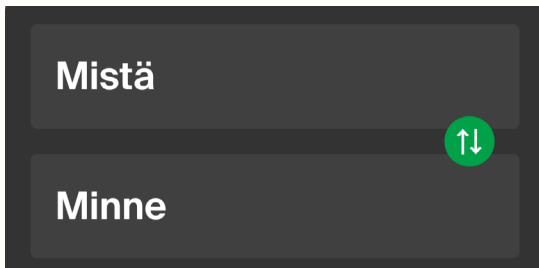
 Lähtö nyt

- Alemmalle “Syötä määränpää” -riville kirjoita osoite, johon olet menossa. Valitse kirjoittamasi osoitteen alapuolelta listalta sopiva vaihtoehto klikkaamalla ja osoite ilmestyy riville.
- Laite hakee automaattisesti reittiehdotuksia määränpäähäsi. Näet eri vaihtoehtoja, kun selaat listaa alaspäin.
- Tarkan reittikuvauksen jokaiselle ehdotukselle näet ehdotusta klikkaamalla. Näytölle avautuu yksityiskohtainen kuvaus kaikista matkan vaiheista ja karttareitistä.
- Heti reittiohjeen alussa näet reitin keston, lähtö- ja saapumisajan sekä kävelyn osuuden. Näiden alapuolella näet, minkä vyöhykelipun tarvitset matkalle, esimerkiksi AB. Eri liput toimivat eri vyöhykkeillä eli matkustusalueilla.
- Reittikuvauksessa ja kartalla matkan kaikki kuluneuvot ja vaiheet on eritelty tunnusväreillä ja kuvakkeilla.
- Pitämällä hiiren **ykköspainiketta** pohjassa voit hiirtä raahaamalla liikuttaa karttaa. Hiiren **rullaa** pyörittämällä voit lähentää ja loitontaa karttaa. Hiiren ohjeet löydät sivulta 8.

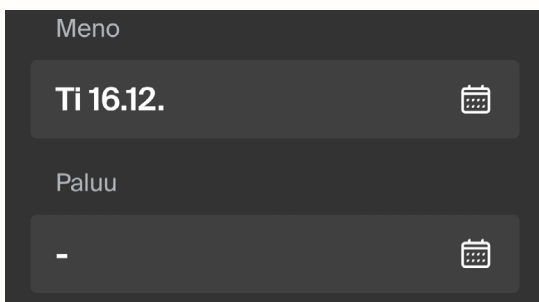
- Peruuta takaisin reittiehdotusten listaan edellinen -kuvakkeesta.
- Määränpään osoitteen alapuolelta kelloa klikkaamalla voit muuttaa kellonaikaa ja päivämäärää itsellesi sopiviksi. Painamalla ”Lähtöaika” tai ”Perillä” voit määrittää, käytätkö Reittiopas kellonaikaa aikamääreenä liikkeellelähdölle vai saapumiselle. Kellonaikaa klikattuasi tyhjennä aika pitämällä näppäimistön Pyyhin-näppäintä pohjassa. Kirjoita haluamasi kellonaika näppäimistön numeronäppäimillä.
- Asetukset-painikkeesta avautuvat Reittioppaan asetukset. Asetuksista voit räätälöidä reittiehdotuksia paremmin sinulle sopiviksi. Esimerkiksi kävelynopeuden muuttaminen keskimääräisestä hitaaksi huomioi kävelymatkoihin tarvittavan enemmän aikaa reittiehdotuksissa. Klikkaamalla kytkimiä päälle tai pois päältä määrität Reittioppaalle, millä kalaisilla reittiehdotuksia haluat nähdä. Tekemäsi muutokset päivittyvät reittiehdotuksiin, kun suljet lopuksi Asetukset-laatikon sulje -kuvakkeesta.

HSL:n nettisivuilta löydät Reittioppaan lisäksi lisätietoja esimerkiksi matkalippujen hinnoista, muutoksista liikennejärjestelyihin sekä myynti- ja palvelupisteiden tiedot.

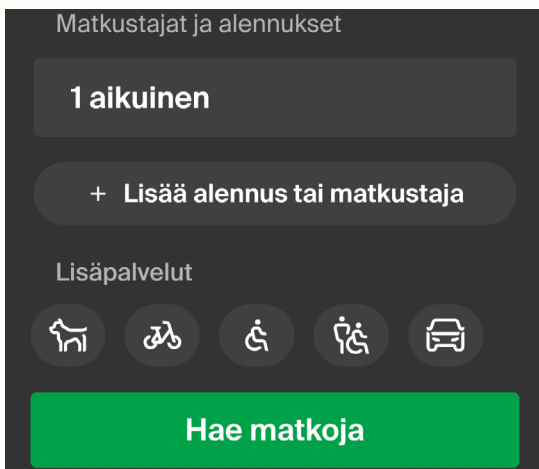
- Aloita avaamalla tietokoneesi selain, esimerkiksi Firefox.
- Kirjoita osoiteriville **vr.fi** ja paina Enter-näppäintä.
- VR:n etusivu avautuu näytölle.

Klikkaa ”Mistä”-riviä ja kirjoita lähtöpaikkasi asema. Alapuolelle aukeaa lista vaihtoehtoja. Valitse asema listalta klikkaamalla. Klikkaa tämän jälkeen ”Minne”-riviä ja kirjoita määränpäsi asema. Alapuolelle aukeaa lista vaihtoehtoja. Valitse asema listalta klikkaamalla.

Klikkaa ”Meno”-tekstin alla lukevaa päivämäärää. Nyt voit muuttaa menomatkan kuukauden ja päivämäärän. Klikkaa lopuksi vihreää ”Valitse menomatka”-laatikkoa. Toista samat vaiheet paluumatkan osalta ”Paluu”-tekstin alla olevaa laatikkoa klikkaamalla.

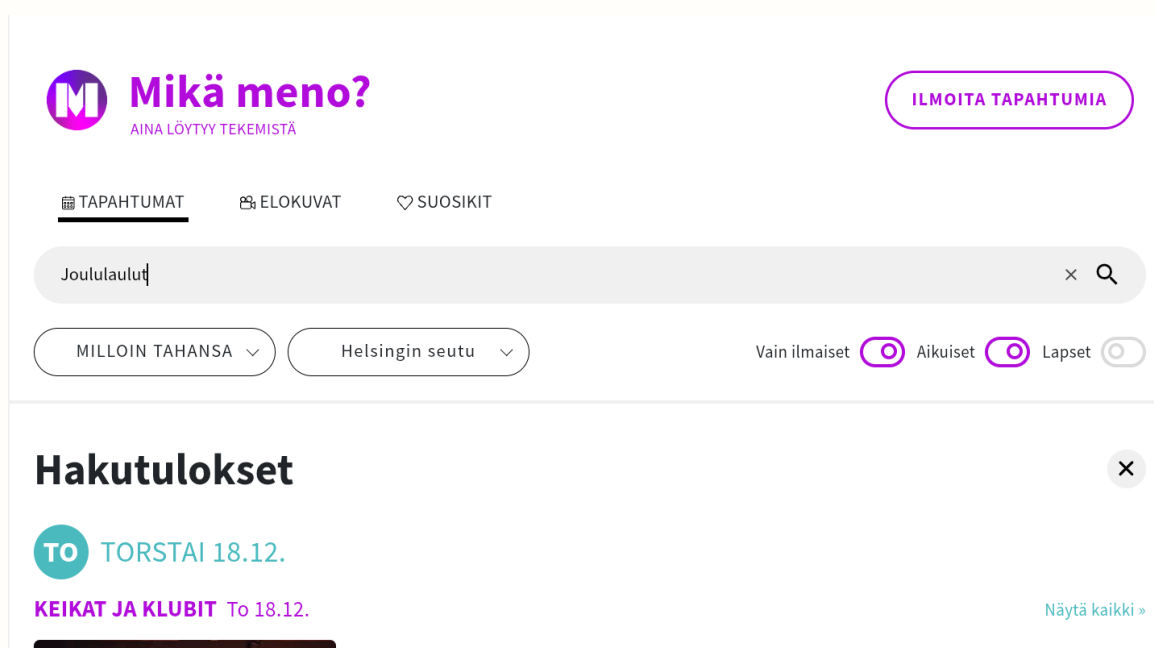

Klikkaa ”1 aikuinen” -tekstiä. Nyt voit valita matkustajien määrän. Valitse eläkeläinen klikkaamalla sinistä ”Lisää”-laatikkoa. Klikkaa lopuksi vihreää ”Valmis”-laatikkoa. Kuvakkeista klikkaamalla voit valita paikan junasta mm. pyörätuolille tai saattajalle. Paina lopuksi ”Hae matkoja” -laatikkoa.

VR näyttää kaikki hakemasi päivän junat. Muista vertailla hintoja ja matkan kestoa.

Menokone-palvelu sisältää tapahtumatietoja helppokäyttöisessä palvelussa.

- Aloita avaamalla tietokoneesi selain, esimerkiksi Firefox.
- Kirjoita osoiteriville **menokone.fi** ja paina Enter-näppäintä.
- Voit etsiä tapahtumia kirjoittamalla hakusanoja etsi-kohtaan. Voit suodattaa tapahtumia ajankohdan, sijainnin, maksuttomuuden ja kohderyhmän mukaan.

The screenshot shows the Menokone.fi website interface. At the top left is the logo 'Mikä meno?' with the tagline 'AINA LÖYTYY TEKEMISTÄ'. To the right is a purple button labeled 'ILMOITA TAPAHTUMIA'. Below the logo are navigation tabs for 'TAPAHTUMAT', 'ELOKUVAT', and 'SUOSIKIT'. A search bar contains the text 'Joululaulut'. Below the search bar are filters for 'MILLOIN TAHANSA', 'Helsingin seutu', 'Vain ilmaiset', 'Aikuiset', and 'Lapset'. The main content area is titled 'Hakutulokset' and shows results for 'TORSTAI 18.12.' with a sub-heading 'KEIKAT JA KLUBIT To 18.12.'. A 'Näytä kaikki »' link is visible on the right.

- Jos et halua käyttää hakukenttiä, voit jättää ne tyhjiksi ja selata sivustoa alaspäin ja rivejä nuolesta oikealle, jolloin löydät tulevia tapahtumia.
- Lue lisää tapahtumista painamalla tapahtuman kuvaa tai tekstiä.

Muista: Tapahtumakalentereita on netissä lukemattomia. Kirjoita selaimen osoiteriville asuinalueesi nimi ja sana tapahtumakalenteri, niin löydät hakutuloksista varmasti Menokoneesta puuttuvia tapahtumia.

Ilmonetin kautta voit löytää ja osallistua Helsingin, Espoon ja Vantaan kansalais- ja työväenopistojen järjestämille kursseille sekä netissä tapahtuviin seminaareihin eli webinaareihin.

- Aloita avaamalla tietokoneesi selain, esimerkiksi Firefox.
- Kirjoita osoiteriville **ilmonet.fi** ja paina Enter-näppäintä.
- Selaa sivua ja etsi 🔍 TARKENNA HAKUA -painike. Klikkaa sitä.
- Eteesi avautuu Ilmonetin hakutyökalu. Hakutyökalu toimii niin, että ensin valitset sinulle sopivat rajaukset (esim. opisto ja aine), minkä jälkeen saat listan tarjonnasta.
- Valitse vasemmalta laatikoista rajauksia: Plusmerkki + avaa alavalikon, kun haluat nähdä vaihtoehdot. Miinusmerkki – sulkee alavalikon, kun et enää tarvitse tarkempaa listaa. Tyhjää valintaruutua klikkaamalla lisää rajauksen. Voit pitää useita ruutuja valittuina yhtä aikaa. Ruutua uudelleen klikkaamalla saat valinnan peruttua.
- Esim. KOHDERYHMÄ + avaa listan eri kohderyhmistä ja klikkaamalla SENIORIT-valintaruudun valituksi näet vain senioreille suunnatut tapahtumat. Kokeile myös muiden rajausten, kuten paikan sekä opetuskielen asettamista.
- Hakutulokset näkyvät listana, jossa kerrotaan kurssin nimi, opisto, ajankohta ja vapaat paikat.
- Selaa listaa alaspäin. Avaa jokin kiinnostava tapahtuma klikkaamalla. Lue, missä se järjestetään, mistä on kyse, onko tilaisuus maksullinen ja miten voisit ilmoittautua mukaan. Ilmonet testikurssilla voit harjoitella ilmoittautumista.

- Kirjaston sivuilta voit varata aineistoja, lukea tulevista tapahtumista ja uusia lainojasi.
- Aloita avaamalla tietokoneesi selain, esimerkiksi Firefox.
- Kirjoita osoiteriville **helmet.fi** ja paina Enter-näppäintä.
- Helmet.finna.fi-sivuston etusivu avautuu selaimessa ruudulle.
- Etsi aineistoa esimerkiksi kirjan nimellä tai muulla hakusanalla. Klikkaa hakukenttää ”Hae kirjoja ja muuta aineistoa” ja kirjoita hakusana. Paina lopuksi Enter-näppäintä.
- Vasemmalta laatikoista voit valita rajauksia. Selaa hakutuloksia rullaamalla alaspäin. Paina haluamasi aineiston sinistä otsikkoa. Aineiston oma sivu avautuu.
- Selaamalla sivua alaspäin näet, missä Helmet-kirjastoissa aineisto on saatavilla. Aineiston varaaminen vaatii kirjautumisen. Paina ”Kirjaudu sisään varataksesi” -palkkia ja kirjaudu sisään kirjoittamalla oma kirjastokortin numero ja PIN-koodi. Klikkaa ”Kirjaudu”-painiketta näppäiltyäsi kirjastokortin numeron ja PIN-koodin.
- Takaisin ← -nuolta klikkaamalla pääset takaisin selaamaan hakutuloksia.
- Yläpalkin HELMET-tekstiä klikkaamalla pääset takaisin etusivulle. Helmet.fi-sivustolla seikkailemalla löydät myös paljon muuta asiaa kirjallisuudesta, kirjaston palveluista, harrastusmahdollisuuksista ja tapahtumista. Tutustu rauhassa.

Muistipuiston sivuilta löytyy maksuttomia tehtäviä, jotka tukevat aivojen virkistämistä ja hyvinvointia. Sivustolta löytyy myös rentoutumista, musiikkia, jumppaa, ruokaohjeita ja paljon muuta mukavaa.

- Aloita avaamalla tietokoneesi selain, esimerkiksi Firefox.
- Kirjoita osoiteriville **muistipuisto.fi** ja paina Enter-näppäintä.
- Hyväksy tai kiellä evästeet. Lisäksi näytölle tulee ilmoitus: Haluamme lähettää ilmoituksia Muistipuiston uudistuksista. Paina Ei kiitos tai Salli.
- Voit tutustua Muistipuistoon etusivun lyhyen esittelyn kautta. Esittely löytyy videon muodossa, kun painat Tutustu puistoon tästä -maskottipöllöä.
- Näet erilaisia vaihtoehtoja, kuten ”Treenejä aivoille” ja ”Liikettä niveliin”.
- Paina tekstiä tai sen yläpuolella olevaa kuvaa, niin pääset tekemään erilaisia harjoituksia.
- Peli neuvoo sinua sitä mukaan, kun etenet.
- Voit myös valita eri vaikeustasoja.
- Etusivun yläpalkista löydät myös esimerkiksi tietoa aivoterveystestistä. Yläpalkki voi olla myös piilotettuna valikon taakse. Paina silloin ensin valikko ☰ -kuvaketta.
- Paina otsikkoa Aivoterveys. Sivulta löytyy hyödyllistä tietoa ja tehtäviä, joita voit halutesasi tehdä.

Aloita avaamalla tietokoneesi selain, esimerkiksi Firefox.

Kirjoita osoiteriville valitsemasi verkko-osoite ja paina Enter-näppäintä.

luontosivusto.fi

Luontoelämyksiä.

luontoon.fi

Luontoon-palvelu kokoaa valtakunnallisesti yhteen kaikki ulkoiluun liittyvät kohteet, reitit ja palvelut.

digimuseo.fi tai **museot.fi**

Virtuaaliset museokierrokset.

digituki.hel.fi tai **espoo.fi/digituki** tai **vantaa.fi/digituki**

Digituki kaupunkisi alueella.

ikaopisto.fi

Mielen hyvinvoinnin taitopankki.

ikainstituutti.fi/mielen-hyvinvointi

Mielen hyvinvointiin liittyviä maksuttomia webinaareja.

seniorsurf.fi/seniorit/

Digiopastusta ja uusien digitaitojen oppimista.

ryhmarenki.fi/ ja **vahvike.fi**

Pelejä, visailuja ja pätkäilyä.

selkosanomat.fi

Selkokieliä uutisia.

celianet.fi

Tutustu Saavutettavuuskirjasto Celian tarjontaan. Asiakkaaksi voivat liittyä kaikki, joille tavallisen kirjan lukeminen on vaikeaa. Käyttäjätunnukset saat Helmet-lähikirjastostasi.

vertaa.fi

Vertaa tuotteen tai palvelun hintaa ennen kuin ostat.

yle.fi/aihe/digitreenit

Ylen Digitreenit on loistava ympäristö digitaitojen opettelemiseen.

seniorsurf.fi/materiaalipankki/verkkopankit-ja-mobiilipankit/

Opas päivittäisten pankkiasioiden hoitamiseen.

lampo.fi

Kulttuuria, liikuntaa ja toimintakykyä tukevaa tekemistä ikääntyneille.

f-secure.com/fi/free-tools

Maksuttomia työkaluja mm. linkkien turvallisuuden tarkistamiseen.

kyberturvallisuuskeskus.fi/fi/ajankohtaista/ohjeet-ja-opaat/ohjeet-ja-opaat-yksityishenkilöille

Viranomaisohjeita tietoturvaan.

entersenior.fi

Henkilökohtaista digiopastusta ikäihmiseltä ikäihmiselle.

youtube.com/@WebOpettaja

Erilaisia digiin liittyviä opetusvideoita.

digiraitti.valo-valmennus.fi/

Arjen digitaidot –oppimisympäristö.

makupalat.fi/fi/kokoelma/digiopastusta

Koottua tietoa digiopastuksesta.

A series of horizontal dotted lines for writing notes.

A series of horizontal dotted lines for writing, spanning the width of the page.

